

Za želvami na ostrov
Hana Svobodová

Úvod do teraristiky 31
Ivan Vergner

Na skok v zemi Orlů II.
Daniel Kolečka

Za plazy na Korfu
Petr Bogusch

ZDARMA

TERA

magazín

ISSN 1805-870

Elektronický časopis o teraristice

www.teramagazin.cz

▪ HADI ▪ JEŠTĚŘI ▪ OBOJŽIVELNÍCI ▪

▪ ZA ŽELVAMI NA OSTROV ▪ RECENZE - VLADIMÍR CERHA: ZOO-FARMA U DVOU KVÍTKŮ ▪ OBOJŽIVELNÍCI A PLAZI V ALPENZOO INSBROUCK ▪ ÚVOD DO TERARISTIKY (31) ▪ ZA PLAZY NA KORFU ▪ PSEUDELAPHE FLAVIRUFA PARDALINA ▪ NA SKOK V ZEMI ORLŮ II.

3/2014

ZIVA EXOTIKA

prodej a výměna
exotických zvířat a rostlin

www.zivaexotika.cz

Obsah

Ochrana

Za želvami na ostrov 4

Recenze

Vladimír Cerha: Zoo-farma u Dvou Kvítků 7

Reportáž

Obojživelníci a plazi v Alpenzoo Innsbruck 11

Cestopis

Na skok v Zemi orlů II. 15

Chov

Úvod do teraristiky (31) 19

Cestopis

Za plazy na Korfu 23

Hadi

Pseudelaphe flavirufa pardalina 29

Slovo úvodem

Vážení čtenáři,

občas se nám povede v TERAmagazínu upozorňovat na problémy týkající se problematiky ochrany zvířat v jejich přirozeném prostředí. V minulých vydáních jste se mohli dozvědět o problémech ropuch zelených (*Bufo viridis*) na pražské Parukářce či něco málo o záchranném programu *Vipera rakosiensis* v Maďarsku. V tomto čísle se vydáme za ochranou plazů výrazně dál – až do daleké Indonésie. V článku Hanky Svobodové se dozvíte, co trápí mořské želvy a jak se tomu dá účinně vzdorovat, když nechybí nadšení a zápal. Společně též navštívíme divokou Albánii, řecký ostrov Korfu či zoo v rakouském Innsbrucku.

Jsem rád, že naši čtenáři tolik cestují a jsou ochotni se o své prožitky podělit. Pokud máte i Vy čím se pochlubit, rádi přijmeme Vaše články na info@teramagazin.cz. Bohužel není v silách každého z nás navštívit všechna místa na naší planetě a setkat se se všemi zajímavými tvory, kteří ji obývají. Alespoň zprostředkovaně tak některé z nich, hlavně z plazího světa, snad poznáme blíže zde na stránkách TERAmagazínu.

Mnoho (nejen) cestovatelských úspěchů Vám za celou redakci přeje

Daniel Kolečka

P. S.: A pokud navštívíte Indonésii, pamatujte, že koupí želvích vajec podporujete jejich hubení!

Za želvami na ostrov

Mladé *Chelonia mydas*

Text a foto: Hana Svobodová

Ten ostrov se dá rychlou chůzí obejít za půl hodiny. Jmenuje se Bilang - Bilangan, leží na indonéské části severovýchodního Bornea a je tak malý, že ani Google Maps vám ho nedokážou vyhledat. Je malý, ale důležitý. Spolu s dalšími čtyřmi ostrovy okolo tvoří osmé nejdůležitější líhni místo na světě pro mořské želvy karety obrovské (*Chelonia mydas*). Každý rok na těchto 5 ostrovů přichází klást svá vejce přes 15 000 samic tohoto druhu - podle seznamu Mezinárodní unie pro ochranu přírody (IUCN) ohroženého vyhynutím. Člověk by si řekl, že jde o významné ostrovy. Ano, to jsou, ale to v Indonésii neznamena nic - na ostrovy běžně připlouvají rybáři a z pláží kradou čerstvě nakladená vejce na prodej a na jídlo. Nevadilo by, kdyby si místní dali pár vajec, ale malá kulatá komodita se z ostrovů směle (i když nezákonně) vyváží do Číny a Singapuru. Konečnými odběrateli jsou většinou turisté v luxusních restauracích. Jediné vejce tu může stát zde v levné Asii i 20 Kč. Z prodeje vajec se stal výnosný byznys způsobující, že od čtyřicátých let 20. století tu populace karet obrovských klesla o 91 %.

Alarmující zjištění vedlo v roce 2000 k založení nadace na ochranu mořských želv Turtle Foundation (www.turtle-foundation.org). V projektu pracuje 12 Indonésanů, kteří se střídají v hlídání dvou ostrovů před nájedzy rybářů. Každou noc obchází ostrovy, hlídají, aby nikdo vajčka

nevzal, a snůšky umístěné samicemi příliš blízko moře přemístují do chráněných míst, kde vejčím nehrozí zaplavení přílivem ani sežrání varany. Přemístování snůšek ohrožených přílivem je velmi důležité, ale musí se dělat podle přesných pravidel, jinak by líhni úspěšnost klesla na minimum. Vejce je třeba přemístit co nejdříve po naklazení a to velmi opatrně. Při přemístování se nesmí obracet ze strany na stranu. Embryo se u želvích vajec brzy po naklazení uchycuje na žloutku, a otáčení vejcem (žloutkem) či manipulace s vejci po více než 12 hodinách od naklazení je pro embryo více než nebezpečná. Také je třeba dodržovat umístění vajec v původní snůšce. Vejce, která byla hluboko v písku, se dají opět hluboko. Stejně tak vejce, která byla na vrchu, budou v přemístěné snůšce opět na vrchu. Zní to složitě, ale místní ochranáři mají v přemístování snůšek dlouholetou praxi a jejich dovednosti jsou záviděníhodné. Vývoj malých karet trvá necelé dva měsíce. Při teplotě přibližně 29 °C se líhnou samci i samice ve stejném množství, při nižší teplotě spíše samci a při vyšší samice. Právě vylíhlé malé želvy se musí okamžitě vypouštět do moře. Instinkt kam plavat a jak si zapamatovat jak se po více než dvaceti letech v dospělosti vrátit na místo, kde se i ony rozmnoží, mají totiž jen prvních 24 hodin po vylíhnutí. Místní ochránci spočítali, že za dobu ochrany na těchto ostrovech už umožnili vylíhnutí a chráněný odchod do moře více než 7,4

milionu malých želv. Svou práci na 2 ostrovech skupinka místních každoročně chrání více než 50 % (7 800) snůšek v oblasti.

Jedním z těch dvou ostrovů je i Bilang – Bilangan a právě zde teď Turtle Foundation pomáhám já. Na mořské želvy jsem se zaměřila ve své bakalářské i diplomové práci na PřF UK. Po škole jsem chtěla pomáhat právě v Indonésii, a proto jsem se v roce 2010 vydala na 8 měsíců studovat indoněštinu na univerzitu přímo na jeden z indonéských ostrovů, na Sumatru. Během té doby i potom jsem pracovala v několika místních národních parcích a želvích centrech jako dobrovolník, dnes působím v Turtle Foundation jako odborný poradce. Život v Indonésii mám ráda. Na ostrově plném želv se snadno zapomene na čas. Je krásné při svalu měsíce pozorovat snášející samice – při přílivu se vynořují z vln oceánu, těžce se sunou výš a výš po pláži, vyhrabávají jámu pro vejce, která může být i více než metr hluboká. Kladou i 120 vajec a snůšku opatrně zahrabávají. Celý proces trvá 3 i více hodin, záleží na tom, zda se samici podaří najít vhodné místo pro vyhrabání jámy hned na první pokus. Je vidět, jak neuvěřitelné úsilí samice do reprodukce investují. Ráda také při západu slunce vypouštím

právě vylíhlé želvy. Práce zde ale není jen idylka. Každý den sbíráme odpadky, co připluly s přílivem – odpadky překáží samicím ve vyhrabávání jámy pro naklazení snůšek a znesnadňují i cestu mláďat do moře. V noci občas potkáváme rybáře, kterým musíme vysvětlit, že želví vejce si opravdu neodvezou.

Moje práce tady na Borneu není jen na malém ostrově Bilang – Bilangan. Zaměřuji se také na vzdělávání lidí v oblasti. V České republice jsem dříve pracovala pro Sdružení TEREZA a možná i proto věřím, že změny začínají od nejmenších. Pravidelně chodím za dětmi do školek a škol v okolí ostrovů a hravou formou učím děti nejen o želvách, ale také o ochraně životního prostředí. Vytvořila jsem pro to vzdělávací pexeso a deskovou hru. S nejmenšími dětmi mi pomáhají plyšové hračky ve tvaru želv. Indonéské děti totiž takové hračky běžně nemají. V České republice jsem uspořádala několik sbírek želvích plyšáků a věřím, že když si děti budou s želvami hrát, budou je mít i rády, budou se o nich chtít dozvědět více informací, a pokud budou vědět o jejich situaci a ohrožení, budou se chovat tak, aby želvám neublížovaly.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- **Ochrana**
- Recenze

Samice klade vejce – ostrov Pulau Penyu blízko města Painan (Sumatra)

Důležité je kromě vzdělávání místních i působení na turisty. Vždyť většina vajec ukradených z ostrovů na severovýchodním Borneu končí právě na jejich talířích. Cílů v oblasti mám mnoho. Krůček po krůčku na ochraně želv s místními pracujeme, není to vždy jednoduché, ale věřím, že to má smysl. Vždyť se přijedte přesvědčit a třeba i pomoci. Užitečný člověk může být v Čechách i přímo na místě v Indonésii. Více informací o želvím projektu zjistíte na webu www.morskezelvy.cz.

Projekt můžete sledovat i na Facebooku <https://www.facebook.com/pages/morskezelvy.cz/607230715971714?ref=hl>.

Mláďata mořských želv jsou velmi malá a zranitelná

Prodej želvích vajec na trhu – Padang (Sumatra)

Recenze – Vladimír Cerha: Zoo-farma U Dvou Kvítků

- ▮ Bezobratlí
- ▮ Ještěři
- ▮ Hadi
- ▮ Obojživelníci
- ▮ Želvy
- ▮ Cestopis
- ▮ Chov
- ▮ Systematika
- ▮ Reportáž
- ▮ Ochrana
- ▮ Recenze

Text a foto: Daniel Kolečka

Před několika týdny vyšla Vladimíru Cerhovi nová kniha s názvem Zoo-farma U Dvou Kvítků. Po krátké domluvě s autorem na mne připadla čest být knihou obdarován a sepsat o ní pár řádků. Autor též jeden výtisk daroval do soutěže pro čtenáře TERAmagazínu – více na této stránce níže.

Ačkoliv se náš časopis zabývá především literaturou faktu, není od věci si čas od času zpestřit své čtenářské choutky méně náročnou beletrií. Vhodným kandidátem pro tento účel by mohlo být právě nové dílo Vladimíra Cerhy. V něm popisuje příhody hlavního hrdiny Vládi, jeho přítelkyně Haničky, právě nalezené sestřenice „Boženky“ a samozřejmě mnoha a mnoha zvířat, především pak plazů. Děj se odehrává v období, které navazuje na Cerhovu předchozí knihu Úsměvy ze ZOO. Vláška se svérázným, leč velmi poutavým způsobem snaží

převyprávět své radosti a strasti obchodníka se zvířaty a chovatele v jedné osobě. Doplněno příhodami z osobního života vše vytváří zajímavou mozaiku příběhů, jež dokážou pobavit i lehce rozesmutnit. Jak sám autor uvádí, kniha je inspirována jeho vlastními zážitky. Snad i proto je většina kapitol velmi snadno uvěřitelná, ačkoli čtenář nemusí s chováním či postoji hlavní postavy vždy souhlasit. Jednotlivé kapitoly nejsou nijak rozsáhlé a jde tedy o svižnou a zábavnou četbu snadno zdatelnou např. v prostředcích hromadné dopravy. Pro milovníky přírody i zvířat jde rozhodně o zajímavé čtení, které mohou doporučit. Pro představu uvádíme první kapitolu z knihy. Nezapomeňte se zúčastnit soutěže!

Soutěž o knihu Zoo-farma U Dvou Kvítků

Vladimír Cerha věnoval výtisk své právě vydané knihy exkluzivně pro čtenáře TERAmagazínu. Šanci pro její získání máte i Vy! Stačí být řádně registrovaným odběratelem TERAmagazínu (registrace zdarma na www.teramagazin.cz), správně odpovědět na otázku na e-mail info@teramagazin.cz a počkat na slosování, které proběhne 30. 6. 2014. Vítěze vyhlásíme společně s newsletterem ohledně obsahu připravovaného čísla 4/2014, který chodí pravidelně našim registrovaným čtenářům.

Soutěžní otázka:

Na kterém ostrově se odehrává první část děje knihy Zoo-farma U Dvou Kvítků?

1. Boženka a cesta na ostrov malomocných

Možná se vám budu zdát jako blázen, ale mám rád zvířata. Jsou pro mě všim. Můj život byl sice poznamenán celou řadou periodicky se střídajících období úspěchů a krachů, nicméně vždycky jsem se k těm němým tvářím zas a znovu navracel a bylo mi s nimi dobře. Snad i proto teď usedám, abych napsal třetí díl vzpomínek na dobrodružství, která se zvířaty více či méně souvisí.

Třeba si ještě vzpomenete na mé začátky v zooparku Čišťanov, či na Zoo-obchod u Kolouška a krásnou Haničku. Musím vám tedy říct spolu s klasikem, že až na věrnou přítelkyni „... to všechno vodnės čas!“

Žili jsme teď spořádaným životem pobíhající neustále mezi oběma našimi byty. Žili jsme a hledali si zaměstnání, jež by nám dovolilo něco víc než jen živoření na úrovni životního minima. Jenže... Jenže! Jak jsem brzy zjistil, svět se za posledních čtrnáct let doslova zhroutil. Už nic nebylo jako dřív a kdysi proklamovaná svoboda se obrátila proti nám, obyčejným lidem. Jistoty byly ty tam. Najednou jsem s překvapením pozoroval, že čas se vrátil před Národní obrození a čeština pomalu mizí, že vedoucí už není vedoucí, ale progresive manager, že sušenky klubky už i šestileté děti nazývají „klapky“ s anglickým přízvukem a že i na obyčejnou prodavačku musíte absolvovat výběrové řízení. Prostě hrůza.

Nechci zde líčit, jak jsem se pokoušel pracovat v zahraniční firmě na výrobu automobilových klimatizací, protože ten med, který vám kolem úst namažou při přijímacím pohovoru vám rázem zhořkne, když zjistíte, že pracovní týden nemá pět, ale jako za první republiky už zas šest dní, že musíte pracovat ve dne i v noci často v dvanáctihodinových směnách, že celý den stojíte u pásu a dřeje jako Charlie Chaplin ve známém němém filmu. Uráželo můj patriotismus, když se cizinci chovali ke svým podřízeným, Čechům a Slovákům, jako ke kusu hadru a tak jsem podnik záhy opustil. Stejně tak i moje přítelkyně Hanička. Ne jiné to pak bylo v obchodních řetězcích, kde vám rovněž až po podpisu nic neříkající pracovní smlouvy oznámí, že budete pracovat patnáct hodin denně, sedm dnů v týdnu. Nechceš-li, tak táhni!

Ovšem jíst se musí a tak jsme znovu obcházeli podniky a podnikatele a marně hledali místo, které

by nás uživilo, aniž by člověka připravilo o lidskou důstojnost, aniž by nás degradovalo na úroveň otroků a služek. Takové místo však na severu Čech asi není. Všude jen od svítání do soumraku, od pondělí do neděle za minimální mzdu. Světlou výjimkou pak byly právě výše uváděné zahraniční firmy, které vám nabídnou sice o dvacet procent větší odměnu, ovšem za cenu úplné ztráty vlastní osobnosti.

Nakonec jsem už začínal propadat malomyslnosti. Seděli jsme zrovna s Haničkou v parku na lavičce a v nastalém podzimu, tak krásně teple barevném, zírali tupě na hladinu líné řeky Ohře.

„Co budeme dělat?“ zeptala se zoufalým hlasem Hanička.

Vzdychl jsem.

Ona složila tvář do dlaní a smutně pozorovala mravence u svých nohou.

Já se zvedl a přešel blíž k vodě. Vzal jsem do ruky plochý kámen a hodil ho tak, že na hladině několikrát poskočil. Pak jsem se k dívce svých snů obrátil a řekl: „Nevím...“

Tu najednou jsem zaslechl ten vzdálený zvuk, nevím jak jej napodobit. Hned jsem ale věděl, o co jde. Hanka zvedla tázavě oči a nechápavě mne sledovala.

„Honem, honem,“ chytil jsem ji za ruku a táhl ji na volnější prostranství. „Mám nápad,“ dodal jsem vzápětí a ukázal průsekem mezi rezavým listím na oblohu. Byla blankytně modrá a tam v úžasné výšce bylo možné zahlédnout šikmou řadu stěhujících se divokých kachen.

„Jakej?“ podívala se na mě nevěřičně Hanka.

„No hádej?“ usmál jsem se potutelně a obočím sekl směrem ke vzdalujícím se ptákům.

„Cože?“ zakabonila se moje přítelkyně.

„No jasně, poletíme na jih, nalovíme zvířata a bude nám hej.“

„Blázníš?“ ohradila se ona konstruktivně, „Nemáme ani vindru.“

„To nevádí, prodáme jeden byt.“

„Cože?“

„Dyť si stejně chtěla bydlet pohromadě a tak...“

A tak slovo dalo slovo a než listí ze stromů spadalo úplně, můj byt změnil majitele.

„Nevíš, kam jsem dal pasy?“ zavolal jsem na Haničku stojící bezradně opodál a dál se prohraboval nekonečnou horou zavazadel.

Pokrčila rameny.

„Co je?“ podíval jsem se jí do vyděšené tváře a s rukama v namoženém kříži se narovnal.

Neodpověděla.

„Tak co? Něco není v pořádku?“

„Nevím, jestli děláme dobře.“

„Neboj,“ snažil jsem se jí uchlácholit a prodíral se bytem, v němž nebylo nic než napůl sbalená cestovní výbava, směrem k ní. „Vždyť se můžeme kdykoliv vrátit. Nejedeme tam přeci natrvalo.“ To už jsem byl u ní a přitiskl si její tvář na hrud'. Pohlídl jsem ji po vlasech.

„Já vím,“ odpověděla, „mám jen takový divný pocit.“

„Jaký?“

„No takový divný...“ než však stačila větu dokončit, ozvalo se zvonění.

„A je to tady,“ hlesla Hanka, zatímco já šel otevřít.

Ve dveřích stála mumie v modravém obalu. Musím říct, že mne po všech životních zkušenostech vůbec nezaskočila. Jen jsem se tak ledabyly obrátil směrem do bytu a vykřikl: „Hani, máš tu nějakou návštěvu.“

„Koho to zas čerti...“ nedopověděla. Jakmile ji spatřila, musela se posadit. Oběma nám bylo jasné, že to nebude jen tak.

Postava v modrém natáhla mlčky ruku a podala mi dopis na papíru stejně modravém jako byl její šat.

„Přichází z nebe,“ špitl jsem spíš pro sebe než, že bych čekal až ten ubohý vtípek někdo ocení, pak jsem teprve otevřel to psaní:

Ahoj moji drazí,

vzpomínám na Vás i na Romču a musím říct, že se mi stýská ...

„Hmm, Albert,“ hlesl jsem mezi řádky směrem k Hance a mlčky četl dál:

Tohle je má prvorozená dcera Ali-atima Hisnani Melissa Maskelyna, je jí patnáct let a vzhledem k tomu, že byla přistižena ...

Koutkem oka jsem zahlédl Hanku, jak se v mylné představě, že se pod oděvem skrývá sám strýček Albert, na ni vrhla a momentálně ji cupuje jako zlý dobrman sousedovic slepici. Nevěnoval jsem tomu však víc pozornosti a klidně četl dál:

... byla přistižena v poněkud, na zdejší poměry, překerní situaci s chlapcem ze sousedství. Bojím se o její život. Proto Vám ji svěřuji do poručnictví, které dozajista neodmítnete, zvláště ne po tom, kolik jste mi dlužni...

Při těch slovech, ačkoliv jsem naprostý klidšas, se mi zježily všechny chloupky na celém těle. Připadal jsem si v tu chvíli jako dikobraz. Dopis však ještě nekončil:

Je to milé děvče, jen se momentálně dostala do pubertálně telecích let. Prosím, postarejte se o ni, jak nejlépe dokážete, mám ji totiž moc rád.

S láskou Váš oddaný strýc Albert.

„To není Bert,“ prodrala se rozvzteklá Hanka konečně až na holé tělo své oběti.

„Ne, nejni,“ konstatoval jsem suše.

„To je...“ Hanička poněkud zkoprněla, „ženská???!“

„Jo!“

Hanka to nechápala.

„Boženka,“ přeložil jsem její arabsky znějící jméno do své vlastní češtiny.

„Ty ji znáš?!“ napružila se Hanka a hlavou jí táhly myšlenky nevěstící nic dobrého.

„Nee,“ odpověděl jsem po pravdě.

„Tak proč za tebou přišla?“ obrátila se Hanička ke mně a já viděl, kterak přeměrovává svou negativní energii ke zjištění podstaty mého vztahu k přichozi dívce. Najednou vypadala jako Picassův býk z Guernicy, rozlícený a divoký, jako japonské torpédo, lokalizující svůj cíl.

„Ne, co blázníš,“ vyřkl jsem první slova, jež mi vytanula na mysl a vzápětí si uvědomil, jak nesmyslně v této situaci asi zní.

„Odkud ji znáš?“

„Neznám.“

„Nekecej!!“ pravila Hanka. To už se skláněla nade mnou a třebaže jsem o dobrých dvacet centimetrů vyšší v tuhle chvíli jsem si připadal jako docela malý trpaslíček. Naštěstí se z otevřených dveří do chodby ozvalo: „Můj tatko...“

„Cože?“ obrátila se Hanička k té dívce. Žíly na krku jí podivně nabíhaly, „On je tvůj otec?“

„Neee“ hlesl jsem poněkud nejistě.

Dívka otázku očividně nepochopila.

„Tady,“ podal jsem Haničce dopis, ale ona ho jen tak popadla a divoce se na mě dívala: „Ty zmetku!“

„Ne, fakt, je to Albertovo dítě...“ hájil jsem svou

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

nevinost, jak se jen dalo.

„Ano,“ přidala se tiše dívka s pošramocným zevněškem.

„Ne!“ vykřikla Hanička. Nebylo sice znát, jestli tím popírá mou nevinu, nebo jestli odmítá převzít zodpovědnost za činy svého strýce, nicméně to vypadalo, že se situace začíná vyjasňovat.

„A nejede se nikam,“ pravila, když dočetla.

„Proč ne?“

„Proč ne?! Přece ji tu nemůžeme nechat? Samotnou!“

„Tak pojedete s námi. Pas přece má, ne?“ držel jsem se svého původního plánu zuby nehty.

„To asi jo?“ zaváhala Hanička a já se obrátil na dívku, jejíž snědá tvář se skobovitě zahnutým nosánkem vyčuhovala nechápavě ze zbytků potrhaného oděvu.

„Máš pas?“ zeptal jsem se jí.

Boženka, jak jsem ji prve nazval, naklonila hlavu poněkud stranou a pak se neuvěřitelně rychle rozhalila. Představte si snědé tělo bájně Šehrezád, dočista nahé. Tak něco takového jsem měl právě před očima.

Hanička se vedle mne zakabonila a Boženka si naivně ukázala na pupík: „Pas?“

„Jo,“ vzdychl jsem si, „to je pas.“ Přitom jsem však myslel na to, že jablko nepadá daleko od stromu. Ještě že ta holka neráčkuje.

Cesta autobusem do Paříže proběhla bez větších komplikací, hlavně proto, že se nám po krátkém přemlouvání podařilo Boženku převléknout do civilizovaných svršků, džínů a červené halenky. Bez problémů jsem dokonce zajistil i jednu letenku navíc do téhož letadla a tak jsme v předvečer všech svatých stanuli v odbavovací hale „L´aéroport de Charles de Gaulle“. A tady to začalo.

Podivné pípání roentgenů jsem vlastně ani nezaregistroval. Byl jsem totiž šťastný, že se mi splní můj dětský sen a uvidím Gaguinův ostrov. Vlastně jsem až dosud byl v jakémsi nedefinovatelném oparu blaženosti, z něhož mne vytrhla slova: „Avez-vous quelque chose à déclarer?“

„Ne,“ odpověděl jsem žoviálně, „já nemám nic k proclení.“

„Ouvrez, s´il vous plaît, vos bagages!“ pravil mi důrazně ten člověk a já si v tu chvíli uvědomil, že je

ještě o hlavu větší než já, váží nejméně půl druhého metraku a právě se k němu připojili dva uniformovaní členové ostrahy letiště.

„Co chce?“ zeptala se Hanka.

„Něco se mu nezdá,“ řekl jsem tiše přes rameno a vzápětí splnil přání úředníka. Otevřel jsem jeden ze sedmi kufrů. On jen vsunul ruku do změti mých osobních věcí a docela najisto vytáhl ven skládací smýkadlo. Podíval se na mne a s povytaženým obočím pravil: „Gu´est-ce que c´est?“ (Co je to?)

To už se kolem nás začal srocovat zvědavý dav.

„Quelque chose,“ (něco) odpověděl jsem nejistě, protože ani kdybych chtěl, nedokázal bych v tomto jazyce smýkadlo pojmenovat.

Nijak ho to nevzrušilo, což bylo dost zvláštní. Jen znovu zalovil v mých věcech a na jeho otevřené dlani se objevila teleskopická lovecká tyč s nylonovým očkem na konci. Vyrobená z rozhlasové antény byla vlastně ve složeném stavu jen patnáct centimetrů dlouhá a z mého pohledu nevypadala nikterak hrozivě.

„Et qu´est-ce qu´il y a?“ (A co je zde?), podíval se mi lhostejně do tváře, načež pokračoval: „Votre passeport, s´il vous plaît.“

„Tak co se děje?“ zeptala se Hanička, která se v nedočkavosti prodrala vedle mne následována svojí čerstvě objevenou sestřenicí.

„Chce vidět pas!“ pravil jsem důrazně a jen jsem to vyřkl, už jsem svých slov litoval. Postřehl jsem totiž na tvářích zaměstnanců letiště, jak jim ústa poklesla, oči se vykulily a oni teď mlsně zírají kamsi mimo mne. Dodnes nechápu, jak to tak rychle dokázala, ale naše malá Fatima zde stála tak, jak ji pánbů, respektive Alláh stvořil a naivně si ukazovala na pupík: „Pas, že jo?“

Co vám budu povídat, let jsme samozřejmě zmeškali a do dalšího letadla se dostali jen díky intervenci našeho a posléze i tureckého velvyslanectví. Tlumočník, který přišel, nakonec úředníkům de la compagnie aérienne vysvětlil, že já nejsem blázen a Boženka že není teroristka, nýbrž, že jsme taková docela normální česká rodina, která chce poznat krásy a především přírodu ostrova Martiniku.

Obojživelníci a plazi v Alpenzoo Innsbruck

Vpravo venkovní terárium pro ještěrky perlové (*Timon lepidus*), vlevo pro užovky žebříčkové (*Rhinechis scalaris*)

Text a foto: Ivan Kocourek

V srpnu 2013 jsem po řadě let opět navštívil Alpenzoo v Innsbrucku, hlavním městě rakouské spolkové země Tyrolsko. Jedná se skutečně o „horskou zoo“, situovanou na jižním svahu tzv. „Nordketten“ nad městem, v nadmořské výšce 727 metrů. Ke vchodu do zoo lze vyjít pěšky, vyjet autem – z parkoviště je nádherný výhled na město – anebo využít městskou pozemní lanovku s futuristicky pojatou architekturou zastávek. Alpenzoo je úzce specializovaná na evropskou faunu z alpské oblasti. Najdeme zde i zvířata v Alpách vyhubená či kriticky ohrožená, na jejichž reintrodukcii se zoo podílí – např. kočku divokou, kozorožce horského, puštika bělavého nebo erbovní zvíře Alpenzoo – orlosupa bradatého. Vystavovány jsou také běžné evropské druhy, jejichž prezentaci většina zoologických zahrad zcela opomíjí – kde jsou k vidění třeba vranka, kuňka, skorec, křivka nebo tchoř?

Terária s plazy se nacházejí na jihovýchodně orientovaném svahu v sousedství voliéry s ibisy skalními, jejichž evropský chovný program zoo koordinuje a vede plemennou knihu pro tento druh. Již téměř 40 let slouží pět venkovních terárií o ploše 20 m² s prosklenými průhledy cca 3 m dlouhými, která během doby prodělala několik rekonstrukcí, a k nimž přibyla další tři terária. Tato terária představují věrné výseky biotopů chovaných druhů, včetně použitých hornin a osázení odpovídající

vegetací od středomořské po horskou. Mikroklima v nich je regulováno pomocí oken ve střeších a některá jsou i přitápěna lampami umístěnými mimo úhel pohledu návštěvníků. Chování plazi zde přezimují v zemních úkrytech pod vrstvou sněhu, také líhnutí u vejcorodých druhů probíhá v „přírodních“ podmínkách. Měl jsem při prohlídce mimořádné štěstí na počasí, po nočním a ranním dešti začalo kolem poledne nesměle svítit slunce a většina plazů se vyhřívala. Za deště, zimy či vedra jsou zvířata prostě zalezlá v četných úkrytech a návštěvník je neuvidí. Nejaktivnější byly užovky podezřelé, které prolézaly celý prostor terária včetně vodní nádrže, kde lovily pulce skokanů. Jedna z užovek dokonce předvedla ukázkový průběh svléknutí staré pokožky. Osazení jednotlivých nádrží bylo v době mé návštěvy následující:

- 1) užovka žebříčková (*Rhinechis scalaris*)
- 2) ještěrka perlová (*Timon lepidus*)
- 3) užovka podezřelá (*Natrix maura*) + užovka stromová (*Zamenis longissimus*)
- 4) užovka obojková (*Natrix natrix helvetica*) + užovka podplamatá (*Natrix tessellata*)
- 5) zmije skvrnitá (*Vipera aspis*) + zmije růžkatá (*Vipera ammodytes*)
- 6) zmije obecná (*Vipera berus*)
- 7) ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*) + mlok černý (*Salamandra atra*)
- 8) širohlavec ještěřčí (*Malpolon monspessulanus*)

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Z tohoto druhového výčtu je patrné, že do jižního alpského předhůří pronikají i středomořští zástupci herpetofauny. V zoo se vyskytuje populace ještěrek zedních (*Podarcis muralis*), která využila teplotně příznivější prostředí v teráriích a tato spontánně osídlila, zejména ta, kde jim nehrozí predace ze strany jejich právoplatných obyvatel. Za zmínku stojí i velmi pěkný systém popisek a informačních panelů (v němčině, angličtině, francouzštině a italštině) a skalka osazená teplotními čidly názorně demonstrující teploty, kterým jsou plazi v přírodě vystaveni.

Obojživelníky nalezneme v pavilónku s názvem „Fröschlhaus“. Před vchodem do něho se nacházejí dvě venkovní akvaterária, jedno pro skokany skřehotavé (*Pelophylax ridibundus*), druhé pro želvy bahenní (*Emys orbicularis*). Uvnitř najdeme velké

akvaterárium pro kuňky žlutobřiché (*Bombina variegata*) a další pro společně chované rosničky zelené (*Hyla arborea*) a čolky obecné (*Lissotriton vulgaris*). V zastíněném akváriu plavou čolci velcí (*Triturus cristatus*) v akvatické fázi. Terárium s obráceným světelným režimem, osázené mechy a kapradím, obývají mloci skvrnití (*Salamandra salamandra terrestris*).

Prohlídka Alpenzoo je rozhodně inspirativní pro teraristy zabývající se evropskými plazy a obojživelníky, zejména pak pro ty chovatele, kteří chtějí budovat venkovní terária. Fotografové mohou v této zoo pořídit pěkné „přírodní“ snímky evropské herpetofauny.

Ještěrka perlová (*Timon lepidus*)

Zmije skvrnitá (*Vipera aspis*)

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž**
- Ochrana
- Recenze

Venkovní akvaterárium pro skokany skřehotavé (*Pelophylax ridibundus*)

Giftig oder ungiftig ? Schlangen im Alpenraum

Poisonous or harmless ? • Venimeux ou non toxique ? • Velenoso o innocuo ?

Giftzahnlose Nattern
ungiftig - harmless - non toxique - innocuo

- Gelbgrüne Zornnatter
Coluber viridiflavus
- Glatt- oder Schlingnatter
Coronella austriaca
- Girondische Glattnatter
Coronella girardii
- Ringelnatter
Natrix natrix
- Würfelnatter
Natrix tessellata
- Vipernatter
Natrix maura
- Äskulapnatter
Elahe longasina
- Treppennatter
Elahe scalaris

Trugnattern
mit hinterständigen Furchengiftzähnen
giftig - poisonous - venimeux - velenoso

Vipern oder Ottern
mit vorderständigen Röhrengiftzähnen
giftig - poisonous - venimeux - velenoso

Eidechsen
Molken
für den Menschen
ungefährlich

Gifttrinne

Giftkanal

Giftdrüse

Chytridiomykóza obojživelníků

CHOVANÝCH V ZAJETÍ

Barbora Havlíková & Jaroslava Lipšová

Katedra ekologie, Fakulta životního prostředí, Česká zemědělská univerzita v Praze

Plíseň *Batrachochytrium dendrobatidis* (*Bd*) je z hlediska počtu zasažených druhů nejvýznamnějším a v současné době globálně nejrozšířenějším patogenem obojživelníků. Způsobuje infekční onemocnění – chytridiomykózu, která může vést až k úplnému vyhynutí celých druhů. Téměř jedna třetina světových druhů obojživelníků je ohrožena vyhynutím. Chytridiomykóza se tak pro obojživelníky stala třetí největší hrozbou, hned po ztrátě biotopů a znečištění životního prostředí. *Bd* vyvolává nadměrné rohovatění kůže, čímž může vážně poškodit kožní dýchání, vstřebávání vody a osmoregulaci. Nespecifickými projevy chytridiomykózy jsou strnulost v nepřírozené poloze, letargie, nechutenství, anorexie, ztráta přirozených reflexů a motoriky.

ŠÍŘENÍ ONEMOCNĚNÍ

Šíření choroby je způsobené především lidskou činností:

- umělé transporty do nových oblastí
- přeprava mezi zoologickými zahradami
- únik zvířat z chovných farem
- mezinárodní obchod s obojživelníky k potravinovým, chovatelským a laboratorním účelům

Patogen *Bd* se pravděpodobně rozšířil po celém světě v šedesátých letech prostřednictvím obchodu s drápatkami (*Xenopus laevis*) používanými pro těhotenské testy.

CÍLE PROJEKTU

Tento projekt je zaměřený na monitoring chytridiomykózy v umělých chovech obojživelníků.

- odběr vzorků a detekce přítomnosti patogenu *Bd* u obojživelníků v různých typech umělých chovů: zoologické zahrady, herpetologické stanice, prodejny terarijních zvířat, soukromé chovy, apod.
- v případě pozitivních jedinců - navržení léčby s ohledem na jednotlivé druhy a navržení hygienických opatření zabraňujících dalšímu šíření patogenu.

METODIKA

Vzorkování bylo provedeno nedestruktivní metodou kožních stěrů speciálními výtěrkami. S obojživelníky bylo manipulováno velmi šetrně za použití jednorázových gumových rukavic, které byly měněny při každém kontaktu s novým jedincem, aby se zabránilo možnému nákazu mezi obojživelníky. Detekce *Bd* patogenu byla provedena kvantifikační Real-Time PCR na Veterinární a farmaceutické univerzitě (VFU) v Brně.

VÝSLEDKY

Z téměř 500 pořízených stěrů vyplývá, že patogen *Bd* způsobující chytridiomykózu se v České Republice v umělých chovech vyskytuje. Plíseň *Bd* byla potvrzena u 24 jedinců ve všech typech chovů, často u vzácných a drahých druhů. Intenzita nákazy se pohybovala v rozmezí 0.4 - 9230.0 GE (GE = genomický ekvivalent, tj. počet jednotlivých zoospor ve vzorku), přičemž minimálně 7 jedinců uhynulo pravděpodobně následkem chytridiomykózy.

LÉČBA

U druhů snášejících vysoké teploty se doporučuje zvýšení nad 29 stupňů po dobu jednoho týdne. Při akutních nákazách nebo u druhů nesnášejících vysoké teploty se osvědčila léčba itraconazolem (sodium itraconazol). U akvatických druhů se aplikuje 0.01% roztok itraconazolu do akvária, nechá se 30 min. působit a opakuje se 5 dní. U terestrických druhů se používají jednorázové kelímky s 0.01% roztokem léčiva po dobu 5 min., 11 dní po sobě.

PREVENCE

- při koupi nových jedinců dodržovat 14 denní karanténu
- před i po kontaktu s obojživelníkem dodržovat hygienu (mytí rukou, dezinfekce)
- pozorovat jakékoli změny kůže, chování, kondice
- léčené jedince držet odděleně od ostatních v karanténní místnosti; dezinfikovat jejich boxy, všechny organický materiál odstranit nebo sterilizovat, desinfikovat vodu před vypuštěním do odpadu

Pro více informací pište na chytrid@email.cz nebo navštivte chytrid.herp.cz

Tento projekt vznikl za podpory Interní grantové soutěže 2012, IGA 2012/233, ve spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou v Praze a Veterinární a farmaceutickou univerzitou v Brně.

Na skok v Zemi orlů II.

Text a foto: Daniel Kolečka

Včera jsme se naším neohroženým samohybem dokodrcali směrem k hranicím s Řeckem a přečkali noc pod širákem nedaleko městečka Konispol. Další den ráno jsme se probudili do slunečného dne. Paprsky slunce nádherně osvětlovaly svahy nad námi a my se těšili na všechny ty tvory, které hřejivé slunce zajisté přimělo opustit své noční úkryty. Předtím jsme ohledali okolí kempu a našli několik dní mrtvou užovku podplamatou (*Natrix tessellata*), u níž by to měl být první popsáný nález z tohoto místa. Dále se v okolí řeky vyskytovaly želvy tmavobřiché (*Mauremys rivulata*), o čemž svědčil prázdný krunýř, a blíže neurčení zelení skokani *Pelophylax* sp. Při pátrání ve svazích nad námi jsme doufali ve výskyt želvy vroubené (*Testudo marginata*) či hroznýška tureckého (*Eryx jaculus*), vyrazili jsme však poněkud později, než bylo zdrávo a museli se tak spokojit „pouze“ s nálezem několika želv *Testudo hermanni* a jedné vzrostlé samice zmije růžkaté (*Vipera ammodytes*). Fotografování mezi vykvetlými rostlinami *Sternbergia lutea* ji

velmi rozlítilo, a proto jsme se s ní po chvíli raději rozloučili. Mé oko i objektiv na chvíli zabavila opodál šinoucí se nymfa kudlanky patřící do rodu *Empusa*. Pravděpodobně šlo o *E. fasciata*, jednotlivé druhy se však od sebe těžko rozeznávají. Přílišné vedro pravděpodobnost dalších nálezů čím dál více snižovalo. Vydali jsme se tedy za zaručenějšími úlovky.

V předchozích letech měli totiž maďarští herpetologové úspěch se zajímavými nálezy v místních „waterholes“ podél silnic. Jde o jakési kanalizační jámy odvádějící přebytečnou vodu z pozemních komunikací. Ve spodní části jsou oddělené schodem, který častokrát brání uvízlým zvířatům v jejich opuštění. V této roční době v Albánii příliš neprší, takže jsme mohli prohledávat kanalizační jámy s relativně suchou obuví. Podařilo se nám tak najít několik pěkných exemplářů *Natrix natrix*, *Testudo hermanni*, mezi nimiž byl jeden vskutku kapitální samec, *Mauremys rivulata*, ropuchy *Bufo bufo* a nespočetně zelených skokanů

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Pár *Vipera ammodytes* - vlevo samec, vpravo samice

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis**
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Platyceps najadum

Pelophylax sp., u nichž je určení do druhu v terénních podmínkách a bez příslušných znalostí velmi obtížné. Kromě objektů herpetologických vášní jsme objevili např. i kostru jezevce, který svůj život pravděpodobně ukončil pod koly projíždějících aut, či hnízdo vlaštovky skalní. Po občerstvení a zchlazení vyprahlých hrdel v jedné z místních taveren jsme se s obdobnými zastávkami navrátili do včerejšího kempu. Zde jsme se chtěli svlažit v říčce linoucí se mezi násosy z nedaleké

štěrkovny. Byla však natolik znečištěna odpadky, že jsme to raději vzdali a první náznak hygieny odložili. Večer přál úspěšnému lovcí Danovi, který ze své krátké výpravy mimo kemp donesl krásnou skrvnovku kočičí (*Telescopus fallax*), několik *Natrix natrix* a pár nočních gekonů *Hemidactylus turcicus*. Všechna zvířata jsme pečlivě uschovali do auta pro zítřejší fotografování a odběr vzorků a nadále se již věnovali neherpeto-konverzaci o rozličných tématech.

- ▮ Bezobratlí
- ▮ Ještěři
- ▮ Hadi
- ▮ Obojživelníci
- ▮ Želvy
- ▮ **Cestopis**
- ▮ Chov
- ▮ Systematika
- ▮ Reportáž
- ▮ Ochrana
- ▮ Recenze

Telescopus fallax

Poučení předchozím ránem jsme vstali mnohem dříve a tentokrát vyšli v ústrety vysněným *T. marginata* již okolo šesté hodiny ranní. Rozmístění do rojnice jsme procházeli svahy sem tam. Netrvalo dlouho a hlášeny byly první kousky *T. hermanni*. Rojnice se postupně fragmentovala na fotografy, jejich „podržtašky“ a motivované lovce. Tak jsem se ocitl před jakousi kamennou budovou s vylomenými okny, před jejímž prahem si to pyšně štrádoval štír *Mesobuthus gibbosus*. Uvnitř pod vylomenými dveřmi se schovávala ještěrka z komplexu *Lacerta viridis*. V porovnání s exempláři z našich končin však byla o dost větší, proto jsem raději s určením počkal na zkušenější. Na místě setkání si však ani oni nevěděli příliš rady a tak dodnes nevím, co za ještěrku jsem to vlastně chytil. Po cestě jsem pod kamenem objevil mládě užovky *Hierophis gemonensis*, notně podrážděné a kousavé. Nějakých 500 metrů nade mnou se ozývalo opakované smluvené znamení zajímavého nálezu. Že by konečně? Původcem znamení byl Bálint, který

hrdě stál nad první (a nakonec jedinou) nádhernou želvou *Testudo marginata*. Ostatní byli úspěšní s párem *Vipera ammodytes* a dalším exemplářem zelené ještěrky. Fotografické a „samplerové“ orgie se tedy mohly rozjet naplno. Poté, co jsme vše nacvakali, případně všemu něco odcvakli jako vzorek tkáně, bylo již slunko opět nad námi a nemilosrdně se do nás opíralo svými vysušujícími paprsky. Nejvyšší čas zvířata vypustit zpět na místech odchyty, omluvit se za způsobené trable a odjet doplnit zásoby vody. V místním obchodě v městečku Livadjha jsme trochu oživilí naše zásoby proviantu a odjeli je náležitě okořstovat do nedalekého olivovníkového háje. Ve stínu vzrostlého olivovníku jsme naplnili naše scvrklé žaludky, které si nyní spokojeně trávily, a oddávali se blahodárnému odpočinku. Notně zteplalé pivo v petlahvi zde chutnalo jako ten nejlepší ležák a k naprosté dokonalosti okamžiku chybělo snad jen velmi málo. Při návratu k autu se Danovi povedl nález, který mne doslova nadchl. Z křoví před ním najednou vyrazil jako šíp útlý had šedavě zeleného zbarvení. Za výkřiku „Platyceps!“ se po něm Dan vrhl, avšak had, jakoby disponoval schopností teleportace, se najednou octl u dalšího křoví. Tato scéna se několikrát opakovala, ale naštěstí se po delším úsilí nakonec podařilo překrásnou štíhlovku *Platyceps najadum* úspěšně odchytil. Bylo to moje první setkání s ní a její vzezření i chování (především ta teleportace) mě naprosto učarovaly. V koutku duše jsem zatoužil hada sbalit do plátěného pytlíku a odvézt si ho pro vlastní potěchu do pražského teraria, ale zdravý rozum přetlačil sluncem a loveckým úspěchem omámenou mysl a podobné myšlenky zahnal.

Týž večer jsme opakovali kontrolu dalších „waterholes“ s podobným osazenstvím. Rád jsem si vyfotografoval na silnici nalezenou samičku kobylinky *Saga pedo*, která tak tak unikla kolům Tigrise. Na programu byl noční přesun k vyvěračce Syri i Kaltër, kde jsme se chtěli krom samozřejmého průzkumu okolí též řádně vypucovat, neb nás čekalo vyjednávání na univerzitě v Gjirokastëru, rodném to městě Envera Hodži. Syri i Kaltër, zvaný též Blue Eye, je nádherný přírodní pramen, jež vyvěrá v hloubce nějakých 50 m (přesná hloubka však není známa) a vytváří křišťálově čisté jezero s

neskutečně studenou vodou. Koupel pro otrlé, avšak pro jednání s Gjirokastërkou akademickou obcí nutná věc. Nehledě na to, že jsme za předchozí dny celkové hygieně těla příliš nedali. Po přespání v místním vylidněném turistickém centru a ranní koupeli jsme v rychlosti prohlídli okolí (nález *Ablepharus kitaibelli* a *Lissotriton vulgaris*) a zanedlouho se řítily mezi šiky opuštěných bunkrů přímo do srdce hlavního města Gjirokastërkého regionu. Cvrkot čtyřicetitisícového města byl opět poměrně zajímavým zpestřením výpravy, avšak typická balkánská výbušná povaha, která se za volantem projevuje s několikanásobnou razancí, mě donutila zatoužit po opětovné samotě na vyprahlých svazích plných plazů. Před univerzitou jsme odstavili Tigrise a jali se stoupat po schodech směrem k domluvené poradě s místními akademiky o povoleních na vývoz vzorků. Po cestě nás provázela bleskově se míhající těla ještěrek *Algyroides nigropunctatus*. Samotné jednání za přítomnosti několika činitelů univerzity, překladatele celé naší výpravy mnoho nového nepřineslo. Defacto byl Edvárd a jeho tým odkázán na Ministerstvo životního prostředí sídlící v Tiraně. Cesta tam byla naplánována stejně, takže jsme mnoho času ztratit neměli. Alespoň nakoupím nějaké ty suvenýry, pomyslel jsem si. Prohlídka místních exponátů plazů též nic převratného nepřinesla. Většinou šlo o práce studentů – rozpitvané *Bufo bufo*, *A. nigropunctatus* po desítkách v lihu a několik druhů hadů, z nichž někteří dokonce ani nebyli správně určeni. Po obědě v místní „menze“, dá-li se to tak říct, jsme tedy sedli do auta a vyjeli vstříc hlavnímu městu.

8. Rozmnožování terarijních zvířat

8.4. Březost

8.4.1. Samice kladoucí vejce

Morelia viridis

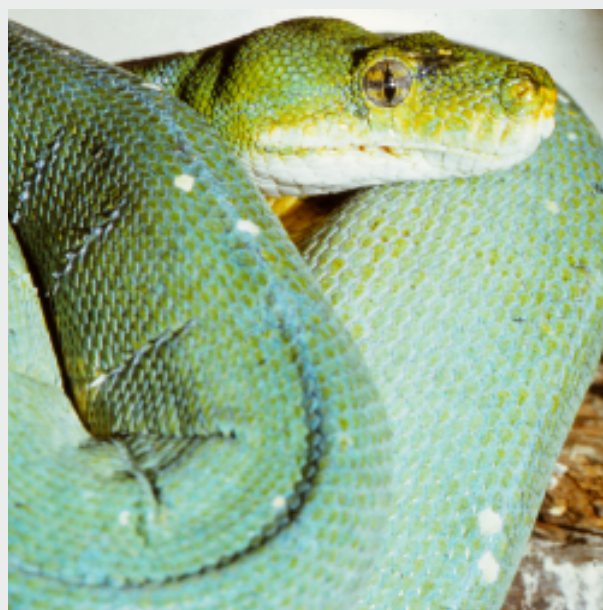
Text a foto: Ivan Vergner - ivan.vergner@atlas.cz

Po úspěšném oplození samice nastává až do snesení vajec nebo porodu mláďat období březosti. V této části seriálu se budeme zabývat březostí samic snášejících vejce. Z přírody je ovšem známo, že vést přesnou hranici mezi druhy rozmnožujícími se vejci a mláďaty nelze. Dokladem je příkladně již naše ve vyšších polohách a lesních celcích žijící ještěrka živorodá (*Zootoca vivipara*). Zatímco populace v mírném pásmu severní a střední Evropy rodí živá mláďata, ve Středomoří se ještěrka živorodá rozmnožuje vejci. Nejlépe je tento fenomén prozkoumán v jižní Francii a severním Španělsku, kde se ještěrka živorodá rozmnožuje v podhůří až do nejvyšších poloh Pyrenejí. Tam ještěrky z nižších poloh snášejí vejce a směrem do vyšších poloh se zkracuje inkubace těchto vajec až

do okamžiku, kdy se mláďata líhnou v okamžiku snášení vajec. Rozhodující je v tomto případě struktura a pevnost vaječného obalu, blány, která chrání vejce proti vyschnutí a mechanickým vlivům. Zatímco u vejcorodé ještěrky živorodé je povrchová blána silná a bíle zbarvená, u živorodé je na povrchu vejce jen tenoučká blanka slabě šedočerného zabarvení, které líhnoucí se mláďe velmi snadno protrhne. Rozdíl v síle blány je značný, u snesených vajíček vejcorodé ještěrky živorodé je to průměrně 52,0 μm (45,6 - 58,4 μm), u živorodé 4,2 μm (1,9 - 6,5 μm) (Heulin et al. 2008). V obou případech po oplození asi za 30 hodin dojde k prvnímu rýhování každého vajíčka. Jediná buňka, která tvoří oplozené vajíčko, se dělí na dvě

Samička australského gekona *Oedura monilis* (Diplodactylidae) z odchovu v teráriu ve vysokém stupni březosti vedle dosud uzavřené snůškové dózy naplněné vlhkým rašeliníkem. Délka březosti se pohybuje kolem 30 dnů.

Březí samice krajty *Morelia viridis*. Délka březosti od prvního pozorovaného páření se pohybuje mezi 69 a 127 dny, v užším rozpětí mezi 75 a 90 dny.

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

rovnocenné buňky, které se za určitých podmínek mohou vyvíjet samostatně - vzniknou z nich jednovaječná dvojčata. Za normální situace se společně dělí dál, až dělením buněk vznikne kulovitý útvar - morula. Tvoří ho 16 buněk. I tyto buňky jsou rovnocenné a mohou se všechny dál vyvíjet samostatně. Rozstupem buněk se tento kulovitý útvar na jedné straně otevře, vznikne dutina. Postupně dalším dělením se tato dutina uzavře a shluk buněk získává podlouhlý tvar. Ten obsahuje uvnitř zárodečný uzlík - základ budoucího nového organismu. Během dalšího dělení buněk se vytvářejí zárodečné listy a plodové obaly, které vně obalí zárodek. Většinou v tomto stádiu, od počátku tvorby plodových obalů až po jejich vytvoření, samice plazů snášejí svoje vejce. Za tu dobu se musí na povrchu vejce, tvořeného převážně žloutkovou hmotou, vytvořit povrchový obal. U oviparních plazů, tedy těch, které snášejí vejce, je to jediný

obal. Ty druhy, které snášejí vejce s pružnou povrchovou blánou, mají v této bláně nízký obsah vápenatých a fosforečných složek. Naopak ty druhy, které mají vajíčka na povrchu s tvrdou skořápkou, mají v povrchové bláně naopak vysoký obsah vápenatých a fosforečných pevných sloučenin.

To jsme se ovšem dostali již na konec období březosti. Po celou dobu popsaného vývoje zárodka a tvorby povrchové blány byla vajíčka umístěna za sebou v podlouhlém úseku vejcovodu, zvaném děloha. Zpočátku jsou tato vajíčka velmi měkká, krytá pouze jemnou pružnou blankou chránící žloutkovou hmotu před narušením a rozpadnutím. Zárodek je v té době umístěn na povrchu této žloutkové hmoty. Vejce jsou v té době dosti protáhlá, světlý prostor vejcovodu má v té době ještě malý průměr. V té době také na březí samici ještěra či hada nelze pozorovat téměř žádné změny

Březí samice krajty královské (*Python regius*), původem z přírody, v teráriu. Délka její březosti se pohybuje mezi 50 a 186 dny, v užším rozpětí mezi 90 a 120 dny.

Samička druhu *Anolis porcatius* (Polychrotinae), pocházející z přírody Kuby, ve vysokém stupni březosti.

tvary a proporci těla. Ty se začínou projevovat až po vyvinutí základu povrchové blány. Vejce tím získávají typický oválný tvar. Současně se zvětšuje zárodek a zejména jeho plodové obaly. Povrchová blána nakonec zesílí na konečnou úroveň. Narůstající velikost vajec a jejich zvětšující se hmotnost nakonec přestoupí mez, při které se spustí proces snášení vajec.

Z výše uvedeného můžeme shrnout, že vejce obratlovců jsou od okamžiku ovulace vybavena prakticky konečným objemem žloutkové hmoty a pokud zpočátku zůstává povrchová blána vajec tenoučká, dochází mezi zárodkem a matkou jen k výměně plynů a samozřejmě přísunu tepla a k ochraně před nežádoucími pohyby a nárazy.

Na samici je téměř od počátku nápadný zvýšený sklon k vyhřívání se. Je to patrné zvláště u hadů, ale projevuje se to i u ještěřů a ostatních skupin plazů. Samozřejmě u silně šupinami chráněných druhů (z ještěřů u kruhochvostů a jiných, dále u krokodýlů) a samozřejmě u želv nelze pozorovat žádné zesílení samice postupující březostí. To je naopak nápadné u většiny hadů a mnohých ještěřů. Ke konci březosti se dokonce na povrchu samice začínou zřetelně rýsovat povrchové oblíny jednotlivých vajíček. Vejcovody v té době získávají téměř hroznovitý tvar, samozřejmě pouze u druhů snášejících více vajec. Nápadné ztloustnutí je ale patrné i u malých druhů, snášejících jedno až dvě vejce. Zejména u hadů se

od první třetiny až poloviny délky březosti objevuje odmítání potravy samicí a trvá až do snůšky. U březích samic jiných plazů se odmítání potravy projevuje v poslední třetině délky březosti, někdy téměř vůbec.

Jak výše uvedeno, jakmile narůstající tlak a hmotnost vajíček spustí v organismu samice proces snášení, následuje celý řetěz reflexního specifického chování samice. Ta začíná být již několik hodin před vlastním snesením vajec neklidná, nervózní a intenzivně hledá vhodné místo pro snůšku. Je známé, že pokud takové místo nenalezne, může to způsobit přerušování procesu snůšky a zadržení vajec v těle samice. Zárodky v nesnesených vejcích nejsou schopné dalšího vývoje. Především se dusí, většinou záhy odumřou a mohou samici způsobit celkovou sepsi. Je to bohužel známé především u želv, ale může se to stát i u jiných plazů.

Úkolem chovatele je tedy připravit pro snůšku vajec chované samice optimální podmínky. Často stačí vlhčí úkryt, správně orientovaná podložka pro nalepení vajec a u vodních plazů dostatečná plocha souše se substrátem vhodné struktury a vlhkosti. U ještěřů to může být nádoba s vlhkým substrátem, svrchu překrytá plochým kamenem, pro pocit bezpečí snášející samice. Takové místo je možné cíleným rosením substrátu vytvořit i přímo v teráriu.

Literatura:

Vergner, I. (1990): Rozmnožování hroznýšovitých hadů - část II. Pythoninae. - Terarista, Praha, 1 (4): 15 - 19.

Heulin, B., D. Garnier, Y. Surget-Groba & J. Deunff (2008): Plasma levels of estradiol during vitellogenesis and early gestation in oviparous and viviparous *Lacerta* (*Zootoca*) *vivipara*. - Amphibia-Reptilia, Leiden, 29: 135 - 139.

Samice krajty tmavé (*Python molurus bivittatus*) snůšku vajec jako všechny krajty ihned obtočí závitě těla a zvýší tělesnou teplotu. Tím chrání vyvíjející se vejce a zabezpečuje optimální teplotu a vlhkost pro jejich vývoj.

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze

Výstava a prodej exotických zvířat
Kulturní dům Peklo
Pobřežní 10, Plzeň
<http://zootrhy.wz.cz>

TERÁRIUM PRAHA.CZ
MUZEUM TERARISTIKY A VÝSTAVA PLAZŮ

STÁLÁ VÝSTAVA NEJEN TERARIJNÍCH ŽIVOČICHŮ

VÍCE JAK 90 DRUHŮ ZVÍŘAT NA JEDNOM MÍSTĚ

REZERVAČNÍ SYSTÉM PRO NÁVŠTĚVY S PRŮVODCEM

TERARIUM PRAHA
STARODUBEČSKÁ 36/10
PRAHA - DUBEČ

TERARIUMPRAHA@SEZNAM.CZ
WWW.TERARIUMPRAHA.CZ
+420 774 993 192

- ▮ Bezobratlí
- ▮ Ještěři
- ▮ Hadi
- ▮ Obojživelníci
- ▮ Želvy
- ▮ **Cestopis**
- ▮ Chov
- ▮ Systematika
- ▮ Reportáž
- ▮ Ochrana
- ▮ Recenze

Za plazy na Korfu

Užovka levhartí (*Zamenis situla*).

Text: Petr Bogusch

Foto: Petr Bogusch a Libuše Urbanová

Řecko patří mezi evropské země s nejbohatší faunou plazů, konkrétně hadů zde žije celých 23 druhů, což je největší počet na celém kontinentu. Proto jsem byl nadšen nápadem, že by cílem letošní expedice mohl být ostrov Korfu (Kérkyra), kde se můžeme setkat s většinou plazích obyvatel Řecka. Nedělal jsem si ale velké naděje, protože minulé expedice na velmi slibná místa (Korsika, Provence) se herpetologicky především díky špatnému počasí moc nepovedly, a hada jsme zatím nepotkali žádného. K upřesnění – akce, o které píši, není soukromá, ale jedná se o přírodovědnou expedici Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína v Hradci Králové, jejímiž účastníky jsou především studenti jmenované školy, a která se koná jednou ročně zpravidla na jaře a trvá zhruba týden. Moje poslání na této akci je být zoologickým lektorem, tj. ukázat studentům něco zajímavého z fauny především bezobratlých a plazů daného území.

Ostrov Korfu je druhým největším ostrovem Jónského moře (největší je Kefalonia) a jedním z největších řeckých ostrovů. Jeho rozloha je 613,6

km², je protáhlého tvaru, délky okolo 60 km. Místo je ostrov poměrně hornatý, nejvyšší hora Pantokrator je vysoká 906 m. Jinak o něm platí to samé jako o většině středomořských ostrovů: je významným turistickým letoviskem (v hlavním městě Kérkyra je letiště s třetí nejkratší přistávací dráhou na světě), a tak je pobřeží zejména na východě lemováno turistickými letovisky a plážemi. Ve vnitrozemí je původní krajina většinou degradovaná, nejčastěji na olivové sady, místy se vyskytuje macchie. Bohužel, byl jsem svědkem toho, že se na mnoha místech na ostrově stříká podrost i okolí sadů herbicidy, a na takových místech byla také velmi chudá nebo žádná herpetofauna.

Letošní vyhlídky na zoologický úspěch opět nebyly příliš slibné. Meteorologické servery ukazovaly předpovědi celkem teplého počasí okolo 20 °C, bohužel s vydatným deštěm, který hrozil téměř každý den. Uvedené předpovědi se navíc plnily, což negativně ovlivnilo množství času aktivně stráveného v terénu, a množství nálezů. Začátek

Zarostlá jezírka - biotop sladkovodních želv. Foto Libuše Urbanová.

však nebyl vůbec špatný – po příjezdu do Moraitiky, kde jsme byli ubytováni, jsme přímo na pokoji objevili subadultní samičku gekona tureckého (*Hemidactylus turcicus*). Ta s námi bydlela celou dobu a jiné příslušníky tohoto druhu jsme hojně nacházeli na nejrůznějších biotopech a dalších místech, na stromech, pod kameny, na smetištích. I když se jedná o noční druh, pozoroval jsem jedince gekonů tureckých, jak se ve dne vyhřívali na slunci. Tyto gekony jsem míval před léty ve svém chovu, nikdy jsem u nich ale podobné chování nepozoroval. Možná ti „korfšti“ jsou trochu jiní. Jiné gekony jsme nepozorovali, i když se na ostrově má vyskytovat ještě gekon zední (*Tarentola mauritanica*).

Druhý den jsme vyrazili na obhlídku biotopů nad Moraitikou. Bohužel začalo pršet, tak jsme nic zajímavého neviděli, kromě odchyceného slepýše (*Anguis* sp.). Na Korfu se vyskytují dva, navzájem velice podobné druhy – náš běžný slepýš křehký (*Anguis fragilis*) a řecký endemit slepýš peloponéský (*Anguis cephallonica*). Našli jsme více živých jedinců, ale pro obtížnou determinaci jsme se spokojili s určením do rodu.

Zajímavým druhem byla až želva zelenavá (*Testudo hermanni*), s níž jsme se setkali na dvou biotopech, jednak třetí den na starém hřbitově v hlavním městě Kérkyra, a pak na písčíných dunách u jezera Korission na jihu ostrova. Kérkyrský hřbitov

je velmi vhodným biotopem pro tento druh, jsou tam hodně zarostlá místa, a tak zde želvy tvoří početné populace a je jich tu hodně. Zatímco na této lokalitě jsme našli dva dospělé jedince, na dunách u jezera Korission jsme nacházeli spíše malé želvičky o délce krunýře menší než 10 cm. To, že jsou tyto duny význačnou želví lokalitou, se ukázalo při dalších návštěvách, kdy jsme zde zaznamenali dva druhy vodních želv: želvu bahenní (*Emys orbicularis*) a želvu kaspickou (*Mauremys rivulata*). Bohužel, tyto plaché želvy vždy rychle zmizely ve vodě, tak delší pozorování nebo fotografování nepřipadalo v úvahu. Na mořském pobřeží jsme pak našli mrtvou karetu obecnou (*Caretta caretta*), tedy zástupce mořských želv. Nejzajímavějším úlovkem však byl hroznýšek turecký (*Eryx jaculus*). Samec nalezený pod kamenem na hraně sadů a písčíných dun nás všechny moc potěšil, protože se jedná o podzemní druh, který se málokdy povede najít. Vyskytuje se v jihovýchodní Evropě a na Blízkém Východě. Je to drobný had dorůstající celkové délky maximálně okolo 80 cm. Jeho zbarvení je zajímavé a variabilní, nalezený jedinec měl na těle tmavě ohraničené hnědorůžové skvrny. Z jeho nalezení jsem měl navíc hřejivý pocit, protože jsem ho našel skoro utopeného v bahně po vydatném dešti. Brzy se však vzpamatoval a vypadal, že je v pořádku. Duny se ukázaly jako velmi dobrá lokalita na plazy, našli

- ▮ Bezobratlí
- ▮ Ještěři
- ▮ Hadi
- ▮ Obojživelníci
- ▮ Želvy
- ▮ **Cestopis**
- ▮ Chov
- ▮ Systematika
- ▮ Reportáž
- ▮ Ochrana
- ▮ Recenze

Pískové duny u jezera Korission, domov blavora, želvy zelenavé, hroznýška pestrého a dalších druhů. Foto Libuše Urbanová.

jsme zde i blavora žlutého (*Pseudopus apodus*). Dospělý jedinec však vždy rychle zmizel v blízkém ostružiní, a tak se jej nepovedlo chytit ani fotografovat. Blavor je příbuzný slepýše, až 120 cm dlouhý beznohý ještěr hnědavé barvy se světlejším břichem. Má nápadně velké šupiny, podle nichž se dobře pozná jeho svlečka od hadí, navíc se svléká v kusech. Vyskytuje se v jihovýchodní Evropě a místy je hojný. Je to nápadné a krásné zvíře, které se živí

hlavně měkkýši. Poslední nález byl také zajímavý – drobná, míhavá hadovitá těla krátkonožek evropských (*Ablepharus kitaibelii*) jsme našli v jehličí pod borovicemi nedaleko písčin. Krátkonožka je nejmenším evropským scinkem, dorůstajícím celkové délky těla maximálně k 10 cm. Má válcovité, útlé tělo a krátké nohy, pohybuje se v listí nebo jiném substrátu spíše hadovitým vlněním těla. Toto drobné zvířátko se vyskytuje na jihu a

Terásky nad obcí Petalia - biotop užovky levhartí. Foto Libuše Urbanová.

Bezobratlí	
Ještěři	
Hadi	
Obojživelníci	
Želvy	
Cestopis	
Chov	
Systematika	
Reportáž	
Ochrana	
Recenze	

Želva zelenavá (*Testudo hermanni*)

jihovýchodě Evropy, dokonce i na jižním Slovensku. Má hnědavé zbarvení těla s černým pruhem po stranách a černýma nohama. Na místech svého výskytu vytváří často početné populace.

Čtvrtý den jsme vyrazili na nejvyšší horu ostrova – Pantokrator. Jelikož nejsme turistická expedice, nechali jsme se vyvézt nahoru autobusem, a šli jsme zoologickým tempem směrem dolů. Přímou na vrcholu jsem pod odhozeným koberečkem z auta našel dospělou ještěrku balkánskou (*Lacerta*

trilineata). Cestou dolů jsme pak nacházeli mnoho mláďat tohoto druhu. Dospělci jsou zelení a samci jsou hotoví krasavci, mají žlutě zbarvené hrdlo a modrou skvrnu na krku. Dorůstají celkové délky okolo 40-50 cm, a tak se jedná o majestátní zvířata. Naproti tomu mláďata jsou hnědá a mají na hřbetě typické tři žlutavé pruhy, které daly druhu název. Na navštívených lokalitách to byl nejhojnější druh plaza, zejména v macchii u mořského pobřeží jsme nacházeli jak rychlé a plaché dospělé, tak

Hroznýšek turecký (*Eryx jaculus*). Ve výřezu detail hlavy.

- ▮ Bezobratlí
- ▮ Ještěři
- ▮ Hadi
- ▮ Obojživelníci
- ▮ Želvy
- ▮ **Cestopis**
- ▮ Chov
- ▮ Systematika
- ▮ Reportáž
- ▮ Ochrana
- ▮ Recenze

Krásná kresba užovky levhartí.

mláďata, která bylo možné v některých případech odchytnout a prohlédnout si jejich zajímavé zbarvení. Zatímco tyto ještěrky se pohybovaly většinou na zemi, na skalách, kmenech a pařezech se trochu vzácněji objevovaly paještěrky dalmatské (*Algyroides nigropunctatus*). Patří spíše do příbuzenstva v jihozápadní Evropě se vyskytujících ještěrkovců, což dokazují i kýlnaté šupiny na hřbetě a po stranách těla. Samec tohoto druhu patří mezi barevné klenoty evropské plazí říše – pod olivově zeleným až tmavě hnědým hřbetem svítí sytě oranžové břicho a nápadně modré hrdlo. Samička je méně nápadná, břicho má špinavě bílé nebo žlutavé a po stranách hrdla má jen náznak modré barvy a malou oranžovou skvrnku. Je to menší druh než ještěrka balkánská, dorůstá celkové délky okolo 20 cm v případě samce, samičky jsou o nějakých 5 cm menší. Je přizpůsobený šplhání a na některých lokalitách byla tato nádherná zvířata přítomná snad na každém kmeni, pařezu či velkém kameni. Odchyt ale není snadný, protože jsou rychlá a plachá.

Pod Pantokratorem jsme našli dalšího krásného hada, užovku levhartí (*Zamenis situla*). Tento druh jsem si vždycky přál v přírodě vidět, bohužel se mi to zatím nedařilo. Nález subadultní samice o délce těla 58 cm byl tak mým nejoblíbenějším nálezem z celé expedice. Tato poměrně drobná užovka, která jen výjimečně měří více než 100 cm, je nejpestřejším evropským hadem. Na světle hnědém podkladu má

rezavé skvrny, které jsou hodně variabilní především v rámci jejího areálu rozšíření, ale i v rámci jedné lokality. Existují dokonce i populace s redukovanou kresbou a se skvrnami změněnými v podélné pruhy. Druhá forma se vyskytuje i na Korfu, proto byl nález normální skvrnitě formy překvapením. Druh se vyskytuje v zemích bývalé Jugoslávie, Řecku a Bulharsku, obývá i Krétu, Maltu, jižní Itálii a Sicílii a na východě existuje izolovaná populace na poloostrově Krym. Není příliš početný a nachází se jednotlivě, proto je jeho nález velmi cenný.

Po Pantokratoru, který byl herpetologicky velmi zajímavý, jsme se vydali na sever ostrova na pískovcové útesy u městečka Sidari. Bohužel, krásná krajina je zde velmi intenzivně stříkána nejrůznějšími herbicidy, což bylo na zdejší fauně hodně patrné. Nejbohatší na druhy bylo přímo město, kde se zřejmě tyto postřiky tolik nepoužívají. Kromě početných paještěrek dalmatských se zde hojně vyskytovaly ještěrky travní (*Podarcis taurica*), které běžaly v trávě pod vysázenými oleandry nedaleko pláží. Tato ještěrka je na první pohled podobná naší ještěrce obecné (*Lacerta agilis*), jedná se však o druh úplně jiného rodu, jak ukazuje počet a tvar štítků na hlavě. Vyskytuje se v jihovýchodní Evropě a zasahuje i do Maďarska, kde má izolované populace. Historicky se uváděl i výskyt na území blízko jihovýchodnímu Slovensku. Zbarvení, které je

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis**
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Ještěrka travní (*Podarcis tauricus*), mladý jedinec.

světle hnědé s podílem zelené a černými skvrnami především na bocích, působí pestře. Jsou to rychlá zvířata, která lze chytit, jen pokud se pohybují po zemi. Na uvedených místech jich však bylo hodně, a tak zejména mláďata jsme si mohli prohlédnout.

Co jsme neviděli? Samozřejmě mnoho druhů, především těch vzácnějších. Jelikož však expedice byla komplexně přírodovědná a nebyla tedy specializovaná na plazy, byli jsme dle mého názoru celkem úspěšní. Navíc nám nepřálo počasí, a tak kromě dvou pěkných dnů jsme strávili v terénu jen

části dalších dnů, a často nebylo možné chodit mokrou vegetací. Většina druhů hadů pak žije skrytě, a tak je jejich nález hodně otázkou štěstí. Nezbyvá si než přát do dalších let lepší počasí a aspoň takové nálezy jako v případě naší expedice na Korfu v roce 2014.

Poděkování: Na moji e-mailovou prosbu o fotky biotopů přišlo mnoho krásných fotografií a všem, kteří mi je zaslali, moc děkuji. Bohužel se na všechny nedostalo, ale díky patří každému, kdo mi nabídl svou pomoc.

Samec paještěrky dalmatské (*Algyroides nigropunctatus*).

Pseudelaphe flavirufa pardalina

3/2014

TERA
magazín

www.teramagazin.cz

- Bezobratlí
- Ještěři
- Hadi**
- Obojživelníci
- Želvy
- Cestopis
- Chov
- Systematika
- Reportáž
- Ochrana
- Recenze

Pseudelaphe flavirufa pardalina

Text a foto: Jan Šimperk

Tento poddruh obývá Mexiko, Guatemalu, Honduras a Nikaraguu. Dorůstá do 1,5 - 1,7 m.

Vzhledem k jejich velikosti, nenáročnosti a klidné ale zvědavé povaze, jsou to zvířata vhodná i pro začátečníky. Některé zdroje uvádí problémy s rozkrmením u některých mládat, ale tuto informaci nemohu potvrdit a věřím, že při vhodném chovu bude procento nežeroucích mládat mizivé.

Chov: pro bezproblémový chov páru je použitelné terárium od velikosti 80x50x50 (DxVxH). Při této velikosti je však potřeba poskytnout dostatek úkrytů, což řeším pokladením celého dna pláty kůry, pod kterými hadi tráví většinu světelné periody. Dalším hojně vyžívaným zařízením v teráriu jsou mohutnější větve, které zvířatům zvětší využitelný prostor. Dalším zařízením terária tvoří rašelino-písčité substrát, nezbytná větší miska na vodu, kam s oblibou odkládají trus, a pár kusů mechu pro lepší udržení vlhkosti. Jako zdroj tepla a světla používám malou 25W žárovku zavěšenou těsně nad stropem ubikace.

U tohoto druhu praktikuji suché a vlhké období, kdy teploty v suchém vystupují v nejteplejším místě až na 30 °C s nočním poklesem na pokojovou teplotu cca 20 - 22 °C. Ve vlhkém období, které navozuji v zimě, teploty kolísají na nejteplejším místě mezi 26 - 28 °C s nočním poklesem na cca 20 - 22 °C. V době vlhkého období praktikuji dvouměsíční lehké zimování při vypnutém zdroji tepla s teplotou mezi

20 - 22 °C a bez krmení. Suché období je specifické rosením jednou až dvakrát týdně, kdežto při vlhkém rosíme denně večer.

Krmení adultních jedinců postačuje jednou za 10 - 14 dní a to buď myši, mastomyši nebo odrostlými potkany. U mládat a „dorostu“ krmím 1 - 2 x týdně potravou vhodné velikosti od třídních holat myši až po skákavky nebo obdobně velké mastomyši či potkaní holata.

Páření, březost: pro navození páření je vhodné střídání období a již zmíněný zimní odpočinek ve vlhké periodě. Po ukončení zimování dochází během tří týdnů k opakovaným pářením, kdy samec nepřestává přijímat potravu a samici začínám krmit jednou týdně. V této frekvenci krmení praktikuji po celou dobu březosti, dokud samice nepřestane potravu přijímat. V této době umisťuji snůškovou nádobu. Používám plastový box o velikosti 30x20x16 (DxHxV) s vyříznutým otvorem ve víku. Jako podklad používám vlhký mech nebo rašeliník. Délka březosti je kolem 50 dnů.

Inkubace, líhnutí: po snůšce obsahující v průměru 6 - 10 vajec odděluji neoplozená vejce, a ostatní umístím do krabičky s vlhkým vernikulitem a větracími otvory na boku. Inkubuji v teráriu pro V. gumprechtii při teplotě nepřesahující 28 °C. Rozptyl

teplot během inkubace je mezi 22 °C v noci a až 28 °C ve dne. Při této inkubaci dosahuje doba líhnutí i více jak 80 dnů. Doba propadnutí vajec před líhnutím je i 10 dní. Po nalíhnutí jsou mláďata velmi opatrná a s oblibou ochutnávají chovatele.

Odchov:

v době, kdy mláďata prořezávají vejce, jsou ještě ve vejcích přemístěna do plastové nádoby s rašelino-písčítým substrátem a plátem mechu (zabírajícím polovinu plochy dna), který čerstvým mláďatům

slouží jako úkryt. V této ubikaci ponechávám mláďata spolu na první svlékání a tři krmení. Poté jsou rozdělena do samostatných ubikací. Po pátém krmení lze určit pohlaví palpací. Podmínky pro chov jsou stejné jako u dospělců.

Líhnoucí se mláďata.

Čerstvě vylíhlé mládě.

Akce - červen, červenec

Živá exotika Praha

Prodej a výměna exotických zvířat a rostlin.
14. června, Křížkův pavilon E, Výstaviště Praha – Holešovice.
10:00 – 14:00 pro návštěvníky, 8:00 – 15:00 pro prodejce.
www.zivaexotika.cz

Fauna hobby Brno

Tradiční terarijní trhy spojené s výměnou a prodejem zvířat.
22. června, Kongresové centrum, Výstaviště, Brno – Pisárky
Od 8:00 pro prodejce, od 9:00 pro návštěvníky.
www.faunahobbybrno.webnode.cz

Faunatrhy Liberec

Liberecké terarijní trhy.
28. června, Centrum Babylon, Liberec
Od 9:00 pro prodejce, od 10:00 pro návštěvníky.
www.faunatrhyliberec.wz.cz

TERA České Budějovice

Výměna a prodej terarijních zvířat, živého a preparovaného hmyzu, živého a neživého krmiva, rostlin, přírodnin a chovatelských potřeb.
8. června, Spolkový a kulturní dům SLAVIE, České Budějovice.
8:00 – 13:00 pro vystavovatele, 9:00 – 12:00 pro návštěvníky.
www.teracb.cz

Zoo Trhy Plzeň

Prodej exotických zvířat.
7. června, 26. července, KD Peklo, Plzeň.
9:00 – 12:00
www.zootrhy.wz.cz

Faunatrhy Ostrava

Ostravská burza se všemožnými druhy zvířat.
15. června, 20. července, výstaviště Černá Louka, Ostrava.
8:00 – 12:00
www.faunatrhy.cz

Faunatrhy Sobotka

Prodej, nákup a výkup exotických zvířat přímo od chovatelů.
8. června, 13. července, Sokolovna Sobotka u Jičína
8:30 – 10:30
www.faunatrhySobotka.cz

Aqua-Terra-Flóra

Nejen teraristická burza v Hradci Králové a Pardubicích
15. června, KC Aldis, Hradec Králové
7. června, ABC Klub, Pardubice
9:00 – 12:00

Bezobratlí
Ještěři
Hadi
Obojživelníci
Želvy
Cestopis
Chov
Systematika
Reportáž
Ochrana
Recenze